

Final Pronouncement

March 2013

ประกาศฉบับสมบูรณ์ มีนาคม 2556

IES™

IES™5

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 5
การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ประสบการณ์
ภาคปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง)

IAESB

International
Accounting Education
Standards Board™

This document was developed and approved by the International Accounting Education Standards Board (IAESB).

The IAESB develops education standards, guidance, and information papers on pre-qualification education, training of professional accountants, and continuing professional education and development.

The objective of the IAESB is to serve the public interest by setting high-quality education standards for professional accountants and by facilitating the convergence of international and national education standards.

The structures and processes that support the operations of the IAESB are facilitated by the International Federation of Accountants (IFAC).

Copyright © March 2013 by the International Federation of Accountants (IFAC). For copyright, trademark, and permissions information, please see page 14.

เอกสารฉบับนี้ได้รับการพัฒนาและอนุมัติโดย International Accounting Education Standards Board™ (IAESB™)

IAESB พัฒนามาตรฐานการศึกษา คำแนะนำ และเอกสารเกี่ยวกับการศึกษาก่อนเข้าหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และการศึกษาและการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของ IAESB เพื่อปกป้องผลประโยชน์สาธารณะโดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและโดยส่งเสริมการผสมผสานของมาตรฐานการศึกษาภายในประเทศและระหว่างประเทศ

โครงสร้างและกระบวนการที่สนับสนุนการทำงานของ IAESB ได้รับการส่งเสริมโดย International Federation of Accountants® (IFAC®)

สงวนลิขสิทธิ์ © มีนาคม 2556 โดย International Federation of Accountants (IFAC)

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า และการอนุญาตให้ใช้ข้อมูล โปรดดูหน้า 14

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 5 (ฉบับปรับปรุง)

เริ่มบังคับใช้ 1 กรกฎาคม 2558

การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ

สารบัญ

	ย่อหน้าที่
บทนำ	
ขอบเขตของมาตรฐาน	1-8
วันที่มีผลบังคับใช้	9
วัตถุประสงค์	10
ข้อกำหนด	
ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ	11-16
การควบคุมดูแล และการติดตามประสพการณ์ภาคปฏิบัติ	17-20
คำอธิบาย	
ขอบเขตของมาตรฐาน	ก1-ก3
วัตถุประสงค์	ก4-ก6
ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ	ก7-ก9
วิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้	ก10
วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้	ก11-ก13
วิธีการประเมินแบบผสม	ก14
การควบคุมดูแล และการติดตามประสพการณ์ภาคปฏิบัติ	ก15-ก21

บทนำ

ขอบเขตของมาตรฐาน (อ้างถึง ย่อหน้า ก1- ก4)

1. มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้อธิบายถึงประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีก่อนที่จะสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก
2. มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้ได้นำเสนอต่อสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) ซึ่งสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศมีความรับผิดชอบในการสร้างความเชื่อมั่นว่าการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรกของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้ นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้ยังมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้ว่าจ้าง หน่วยงานกำกับดูแล หน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนได้เสียอื่นที่สนับสนุนการสร้างประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี
3. ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมในสถานที่ทำงานและสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ประสบการณ์ภาคปฏิบัติเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรกหมายถึง การเรียนรู้และการพัฒนาที่แต่ละบุคคลได้รับเพื่อเริ่มพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
4. ประสบการณ์ภาคปฏิบัติในระหว่างการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรกสามารถสร้างผ่านการศึกษาทั่วไปและหลักสูตรการศึกษาระดับวิชาชีพ สาธารณชนคาดหวังให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประยุกต์ประสบการณ์และความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจส่งผลให้ประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่กำหนดโดยสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศแต่ละแห่ง และแม้แต่ภายในสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศเดียวกันที่มีสมาชิกภาพหลายประเภทแตกต่างกัน สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศสามารถนำข้อกำหนดด้านประสบการณ์ภาคปฏิบัติไปปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับ (ก) ความต้องการของตน (ข) ข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และ (ค) ความคาดหวังของสาธารณะที่ว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถ
5. มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้ระบุข้อกำหนดสำหรับประสบการณ์ภาคปฏิบัติระหว่างการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 8 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบงบการเงิน ระบุข้อกำหนดสำหรับประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน และผู้มุ่งมั่นเป็นผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน

6. หลังจากสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก ประสบการณ์ภาคปฏิบัติอาจมีความจำเป็นในการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีไปสู่ระดับความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อื่น เช่น (ก) การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้สอบบัญชีตามกฎหมาย (ข) การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในรูปแบบอื่นๆ หรือ (ค) การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ผู้ประกอบการวิชาชีพทุกคนจะต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีพเพื่อพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถเพียงผู้ประกอบการวิชาชีพ (ดูมาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศฉบับที่ 7 เรื่องการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ)
7. ผู้ว่าจ้างและผู้ควบคุมดูแลประสบการณ์ภาคปฏิบัติ มีหน้าที่สำคัญในการวางแผนและติดตามประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ผู้มุ่งมั่นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้รับ
8. คำนิยามและคำอธิบายของคำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศและกรอบมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เป็นไปตามอภิธานคำศัพท์ของคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาการบัญชีระหว่างประเทศ

วันที่มีผลบังคับใช้

9. มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2558

วัตถุประสงค์ (อ้างอิงย่อหน้า ก5 – ก6)

10. วัตถุประสงค์ของสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศเพื่อให้ผู้มุ่งมั่นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่เพียงพอเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

ข้อกำหนด (อ้างอิง ย่อหน้า ก7-ก21)

ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (อ้างอิง ย่อหน้า ก7-ก9)

11. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดให้ผู้มุ่งมั่นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติก่อนที่จะสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก
12. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดให้ผู้มุ่งมั่นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่เพียงพอเพื่อสามารถแสดงให้เห็นว่ามี (ก) ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค (ข) ทักษะทางวิชาชีพ และ (ค) ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
13. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดแนวทางในการวัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ต้องการ โดยใช้แนวทางใดแนวทางหนึ่งจากสามแนวทาง ต่อไปนี้

- วิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้
- วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้
- วิธีการประเมินแบบผสมระหว่างการประเมินจากผลการเรียนรู้และการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้ (อ้างอิงย่อหน้า ก10)

14. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศที่จะใช้วิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้ต้องกำหนดให้ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีแสดงให้เห็นว่าตนได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ผ่านตัววัดด้านผลการเรียนรู้

วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ (อ้างอิงย่อหน้า ก11-13)

15. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องกำหนดให้ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีแสดงให้เห็นว่าตนได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ผ่านตัววัดด้านกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการประเมินแบบผสม (อ้างอิงย่อหน้า ก14)

16. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการประเมินแบบผสมระหว่างการประเมินจากผลการเรียนรู้และการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของทั้งวิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้และวิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ ตามที่ระบุในย่อหน้าที่ 14 และ 15

การควบคุมดูแล และการติดตามประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (อ้างอิง ย่อหน้าที่ ก15-ก21)

17. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดให้ประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นไปตามแนวทางที่ผู้ควบคุมดูแลประสบการณ์ภาคปฏิบัติกำหนด
18. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดให้มีการบันทึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีในรูปแบบฟอร์มที่มีเนื้อหาตามที่กำหนดโดยสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานกำกับดูแล (หากมี) และให้มีหลักฐานประกอบที่สามารถตรวจสอบได้
19. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดให้ผู้ควบคุมดูแลประสบการณ์ภาคปฏิบัติดำเนินการสอบทานบันทึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีตามรอบเวลา
20. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องกำหนดกิจกรรมการประเมินที่เหมาะสม เพื่อประเมินว่าผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ

คำอธิบาย

ขอบเขตของมาตรฐาน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 1-8)

- ก1. ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี คือ บุคคลผู้เริ่มเข้าสู่หลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก การผนวกประสบการณ์ภาคปฏิบัติเข้ากับการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรกถือเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- ก2. หลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชีออกแบบเพื่อสนับสนุนให้ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพได้อย่างเหมาะสมก่อนที่จะสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก หลักสูตรดังกล่าวอาจเป็นการศึกษาในระบบที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาอื่น สมาชิกรัฐสภาพันธันักบัญชีระหว่างประเทศ และผู้ว่าจ้าง ในรูปแบบของรายวิชาและมีการให้คฤณวุฒิเมื่อสำเร็จการศึกษา รวมถึงการฝึกอบรมในสถานประกอบการ การออกแบบหลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชีระหว่างการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรกอาจคำนึงถึงข้อมูลสำคัญที่ได้จากผู้มีส่วนได้เสียอื่นนอกเหนือจากสมาชิกรัฐสภาพันธันักบัญชีระหว่างประเทศ
- ก3. ความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพสามารถอธิบายและจำแนกได้แตกต่างกันหลายวิธี ในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด ความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพประกอบด้วยความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่าจรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
- ก4. ประสบการณ์ภาคปฏิบัติช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมในการประกอบวิชาชีพบัญชีที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถโดย
 - (a) becoming aware of the environment in which services are provided;
 - (ก) ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมในการให้บริการทางบัญชี
 - (b) enhancing their understanding of organizations, how business works, and professional work relationships;
 - (ข) เพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และความเชื่อมโยงในการปฏิบัติงานเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ
 - (c) being able to relate accounting work to other business functions and activities;
 - (ค) สามารถเชื่อมโยงงานบัญชีเข้ากับหน้าที่งานและกิจกรรมทางธุรกิจอื่น
 - (d) developing the appropriate professional values, ethics and attitudes in practical, real-life situations (see also IES 4: Initial Professional Development - Professional Values, Ethics, and Attitudes); and

- (ง) สร้างคุณค่า จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์จริงในการปฏิบัติงาน (ดู มาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4 – คำนิยาม จรรยาบรรณ และ ทัศนคติทางวิชาชีพ เพิ่มเติม) และ
- (e) having an opportunity to develop at progressive levels of responsibility while under appropriate levels of supervision.
- (จ) มีโอกาสที่จะพัฒนาสู่ระดับความรับผิดชอบที่สูงขึ้นภายใต้ระดับการควบคุมดูแลที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ (อ้างถึง ย่อหน้า 10)

- ก5. ประสพการณ์ภาคปฏิบัติที่เพียงพอ ต้องผสมผสานความรู้และการประยุกต์ในเชิงกว้างและเชิงลึก และการรวมข้อมูลจากแหล่งที่ต่างกันตามสถานการณ์และบริบทที่หลากหลายตามความเหมาะสม ประสพการณ์ภาคปฏิบัติในเชิงกว้างได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย เช่น ลักษณะของบทบาทหน้าที่ ระดับความรู้ความชำนาญ กฎหมายในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และความคาดหวังของสาธารณชนที่มีต่อความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ เป็นต้น ประสพการณ์ภาคปฏิบัติในเชิงลึกได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย เช่น ความหลากหลายและซับซ้อนของงาน รวมถึงระดับการให้การสนับสนุนการควบคุมดูแลและการติดตาม
- ก6. การที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีมีประสพการณ์ภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ประการที่หนึ่ง เมื่อผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีคุณสมบัติครบตามข้อกำหนดความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะได้รับการคุ้มครองและเป็นการยกระดับความน่าเชื่อถือของวิชาชีพ ประการที่สอง สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ และหน่วยงานกำกับดูแลมีความรับผิดชอบที่จะให้ความเชื่อมั่นว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความรู้ความสามารถเป็นไปตามความคาดหวังของสาธารณชน ผู้ว่าจ้าง และลูกค้า ประการที่สาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาความรู้ความสามารถเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าลูกค้า ผู้ว่าจ้าง และผู้มีส่วนได้เสียอื่นที่เกี่ยวข้องจะได้รับบริการทางวิชาชีพจากผู้มีความรู้ความสามารถ

ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ (อ้างถึง ย่อหน้า 12-13)

- ก7. การพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรกสร้างผ่านการศึกษาทั่วไป การศึกษาวิชาชีพบัญชี ประสพการณ์ภาคปฏิบัติ และการวัดผล การผสมผสานที่เหมาะสมขององค์ประกอบเหล่านี้อาจแตกต่างกันตามปัจจัยต่างๆ เช่น ความซับซ้อนและความหลากหลายของงาน ระดับความรู้อิงเฉพาะด้านที่จำเป็นต้องมี ระดับความเป็นอิสระในการทำงาน และระดับดุลยพินิจที่จำเป็นต้องมีในบทบาทของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีที่คาดหวังว่าจะต้องมีเมื่อสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก การผสมผสานประสพการณ์ภาคปฏิบัติและการศึกษาในหลักสูตรอาจแตกต่างกันไปตาม (ก) ข้อกำหนด

ของสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศแต่ละหน่วยงาน (ข) กฎหมายทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น (ค) ข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และ (ง) ความคาดหวังของสาธารณชน

ก8. ในการกำหนดความสมดุลที่เหมาะสมระหว่างการศึกษาระดับวิชาชีพทางการบัญชี และประสบการณ์ภาคปฏิบัติ สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจพิจารณาดังต่อไปนี้

- (ฉ) หลักสูตรการศึกษาระดับวิชาชีพทางการบัญชีบางหลักสูตรที่เน้นหนักการประยุกต์ความรู้ในทางปฏิบัติ เช่น การฝึกอบรม การฝึกงาน การปฏิบัติงานเชิงสหกิจศึกษาในช่วงเวลาหนึ่ง และการช่วยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเพิ่มเติมอื่นนอกจากหน้าที่งานหลัก อาจถือเป็นส่วนหนึ่งในข้อกำหนดของประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
- (ช) แม้ว่าการศึกษาเพื่อให้มีคุณสมบัติทางวิชาการหรือทางวิชาชีพจะเป็นประโยชน์ในการได้มาและแสดงถึงความรู้ทางวิชาชีพบัญชี แต่การศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้แสดงถึงความรู้ความสามารถทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานในบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานช่วยส่งเสริมให้ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีมีทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ
- (ซ) ประสบการณ์ภาคปฏิบัติอาจได้รับหลังจากสำเร็จหลักสูตรการศึกษาระดับวิชาชีพทางการบัญชีหรือในระหว่างการศึกษาระดับหลักสูตรดังกล่าว

ก9. ในการกำหนดวิธีการและข้อกำหนดสำหรับประสบการณ์ภาคปฏิบัติ สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) ผลประโยชน์สาธารณะ รวมถึงความรู้ด้านสภาพแวดล้อมในระดับท้องถิ่น ความคาดหวังของสาธารณชน และกฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (ข) ความจำเป็นของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึงความเข้าใจในบทบาทที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีพึงมีเมื่อสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก
- (ค) ความต้องการของผู้ว่าจ้าง รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านต้นทุน โดยไม่คำนึงว่าผู้ว่าจ้างจะอยู่ในภาคอุตสาหกรรม ส่วนราชการ หรือผู้ประกอบวิชาชีพที่ให้บริการสาธารณะ และ
- (ง) ความต้องการของสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ รวมถึงกฎระเบียบข้อบังคับ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านต้นทุน

วิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้ (อ้างถึงย่อหน้า 14)

ก10. หลักฐานที่สามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินตามวิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้ อาจรวมถึง

- (ก) การวัดผลการเรียนรู้ที่ได้รับซึ่งสอดคล้องกับแผนผังความรู้ความสามารถ
- (ข) การสอบทานโครงการวิจัยหรือบทความวิเคราะห์ และ

- (ค) บันทึกผลการปฏิบัติงานเทียบกับแผนผังความรู้ความสามารถที่เหมาะสม (บันทึกผลการปฏิบัติงาน หมายถึง บันทึกที่แสดงลักษณะของงานที่ได้รับมอบหมายและงานที่ทำสำเร็จ และระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานดังกล่าวให้สำเร็จของแต่ละบุคคล)

วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ (อ้างถึง ย่อหน้า 15)

- ก11. วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้มักถูกนำมาใช้เป็นตัววัดการพัฒนาความรู้ความสามารถ เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายในการประเมินและตรวจสอบ วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้มีข้อจำกัดบางประการ เช่น วิธีการประเมินเหล่านี้ไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้หรือความรู้ความสามารถที่ได้รับการพัฒนาได้โดยตรงเสมอไป โดยทั่วไป วิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้มักอยู่บนพื้นฐานของเวลา เช่น จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือระยะเวลาโดยรวม (จำนวนวัน จำนวนเดือน หรือจำนวนปี) ของประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
- ก12. หลักฐานที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม ตารางเวลา บันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน และบันทึกการทำงานหรือบันทึกประจำวัน ในการพิจารณาข้อกำหนดสำหรับวิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจพิจารณาโครงสร้างและความเกี่ยวข้องของหลักสูตรทางการศึกษาที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับ หลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชีที่ให้ผลการเรียนรู้เทียบเคียงกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์การทำงานที่วัดได้ (เช่น การฝึกงาน) อาจนับรวมเป็นประสบการณ์ภาคปฏิบัติได้ หากผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชีที่สำคัญ เช่น หลักสูตรปริญญาโททางการบัญชี สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจพิจารณาลดสัดส่วนประสบการณ์ภาคปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศที่เลือกวิธีการประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้อาจพิจารณาให้มีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ 3 ปี (ซึ่งเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติโดยสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศส่วนใหญ่) หรือมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ 2 ปี หากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางการบัญชี หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติร่วมกับการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรการบัญชีโดยมีระยะเวลารวมกันไม่ต่ำกว่า 5 ปี เป็นต้น
- ก13. โดยปกติสาธารณชนมักคาดหวังว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพทางการบัญชี และมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่เพียงพอ โดยไม่คำนึงถึงความสมดุลขององค์ประกอบทั้งสอง

วิธีการประเมินแบบผสม (อ้างถึงย่อหน้า 16)

- ก14. สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจเลือกใช้วิธีการประเมินแบบผสมระหว่างวิธีการประเมินจากผลการเรียนรู้และจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยอาจพิจารณานับหน่วยกิจกรรมร่วมกับการวัดความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ การผ่านการวัดผลความรู้ความสามารถเฉพาะด้านอาจใช้เพื่อ

ตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หรือในบางกรณีอาจใช้ทดแทนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดได้บางส่วน

การควบคุมดูแล และการติดตามประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (อ้างถึงย่อหน้า 17-20)

- ก15. ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่รับผิดชอบในการสั่งการ ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่เพียงพอ ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ เป็นผู้เชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีกับสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ โดยอาจรับผิดชอบในการวางแผนช่วงเวลาการฝึกภาคปฏิบัติ และให้คำแนะนำแก่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี ในบางสถานการณ์ ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติอาจเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจให้การฝึกอบรม และอาจให้ความช่วยเหลือรวมถึงจัดให้มีแผนการควบคุมคุณภาพแก่ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
- ก16. ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติอาจได้รับความช่วยเหลือในการทำหน้าที่ติดตามประสบการณ์ภาคปฏิบัติจากบุคคลอื่นที่มีได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- ก17. หลักฐานที่ตรวจสอบได้ คือ หลักฐานที่เที่ยงธรรม สามารถพิสูจน์ได้ และถูกจัดเก็บในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์
- ก18. วัตถุประสงค์ที่ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติต้องสอบทานบันทึกการสะสมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างสม่าเสมอ คือ เพื่อตรวจสอบว่าผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้บรรลุข้อกำหนดของสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศหรือผู้มีอำนาจในการกำกับดูแล นอกจากนี้ การสอบทานอย่างสม่าเสมอยังช่วยในการเฝ้าติดตามพัฒนาการของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีอีกด้วย ทั้งนี้ หากพัฒนาการของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติจะสามารถสอบทานเพื่อหาเหตุผลและแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไปได้ โดยการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องจะ (ก) เปิดโอกาสให้ผู้ควบคุมดูแลการสะสมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ผู้ว่าจ้าง และผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี ได้ทบทวนประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ได้รับจนถึงปัจจุบัน (ข) ช่วยสนับสนุนการพัฒนาตนเองในอนาคตของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี
- ก19. ในการประเมินความเพียงพอของประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับ สมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจดำเนินการดังนี้
- (ก) สร้างระบบเพื่อเฝ้าติดตามและรายงานประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับโดยอาจใช้วิธีสุ่มตรวจ

- (ข) จัดทำคำแนะนำที่เป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ว่าจ้าง ผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี เกี่ยวกับหลักสูตรด้านประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย
- (ค) สร้างกลไกในการให้ความเห็นชอบผู้ว่าจ้างที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติแก่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี
- (ง) ประเมินและให้ความเห็นชอบต่อสภาพแวดล้อมของการฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติก่อนการอบรมงาน เช่น ลักษณะ และขอบเขตของประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และอาจจัดให้มีการสอบทานโครงการฝึกอบรมของผู้ว่าจ้าง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับแนวทาง การดูแล การอบรม การให้คำปรึกษา และการประเมินอย่างเหมาะสม
- (จ) สร้างระบบการรายงานที่จัดทำโดยผู้ว่าจ้างเป็นครั้งคราว เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในลักษณะ ขอบเขต และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับ
- (ฉ) มีการประเมินประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับก่อนสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก โดยประเมินจากเอกสารชี้แจงที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร (ซึ่งอาจสนับสนุนด้วยการชี้แจงด้วยวาจา) โดยผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี และผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (ดู มาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 6 เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก – การประเมินความรู้ความสามารถเทียบผู้ประกอบวิชาชีพเพิ่มเติม)
- (ช) สนับสนุนให้ผู้ว่าจ้างให้ข้อเสนอแนะต่อผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชี และผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมทั้งให้มีการสื่อสารกับทั้งสองฝ่ายเมื่อได้บรรลุการพัฒนาความรู้ความสามารถแล้ว
- (ซ) เผ่าติดตามผู้ว่าจ้าง และผู้ควบคุมประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว โดยสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศอาจเสนอประเด็นสำหรับการพัฒนา หรือเพิกถอนความเห็นชอบหากพบว่าการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขจนส่งผลกระทบต่อความสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ภาคปฏิบัติที่จำเป็นแก่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีได้ตามข้อกำหนด
- (ณ) สํารวจความรู้ความสามารถที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นครั้งคราวอย่างเหมาะสมตามกรอบระยะเวลา เพื่อให้แน่ใจว่าผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ โดยต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้มาสนับสนุน เช่น บันทึกการทำงาน

ก20. มาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 6: การพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก – การประเมินความรู้ความสามารถเทียบผู้ประกอบวิชาชีพ กำหนดหลักการออกแบบกิจกรรมการประเมินเพื่อใช้สำหรับการประเมินความเพียงพอของประสบการณ์ภาคปฏิบัติ

ก21. ความเพียงพอของประสบการณ์ภาคปฏิบัติของผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีที่สามารถประเมินได้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยกิจกรรมการประเมินที่เหมาะสมอาจประกอบด้วย การประเมินจากการทำงานจริงตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 2: การพัฒนาทางวิชาชีพ ระยะเริ่มแรก – ความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3: การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ทักษะทางวิชาชีพ และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4: การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

International Education Standards ร่างมาตรฐานฯ เอกสารการขอคำปรึกษา และ สิ่งพิมพ์อื่นของ IAESB เผยแพร่และสงวนลิขสิทธิ์โดย IFAC

IAESB และ IFAC ไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดก็ตามที่กระทำหรือละเว้นการกระทำตามเนื้อหาในเอกสารนี้ แม้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือจากสาเหตุอื่น

International Accounting Education Standards Board, 'International Education Standards', 'International Education Practice Statements', 'International Education Information Papers', 'International Federation of Accountants', 'IAESB', 'IES', 'IEPS', 'IEIP', 'IFAC' ตราสัญลักษณ์ IAESB และตราสัญลักษณ์ IFAC เป็นเครื่องหมายการค้าของ IFAC หรือเครื่องหมายการค้าและบริการจดทะเบียนของ IFAC ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น

ลิขสิทธิ์ © มีนาคม 2556 โดย International Federation of Accountants (IFAC) สงวนลิขสิทธิ์ การทำซ้ำ ครอบครอง หรือเผยแพร่ หรือการใช้ที่มีลักษณะเดียวกันของเอกสารฉบับนี้ ต้องได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการ ลายลักษณ์อักษรจาก IFAC ติดต่อที่ permissions@ifac.org

ISBN 978-1-60815-150-9

IES™5 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 5 การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง) ของ International Accounting Education Standards Board (IAESB) ซึ่งเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษโดย International Federation of Accountants (IFAC) ในเดือนมีนาคม 2556 ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ในเดือนสิงหาคม 2565 และสามารถนำไปใช้เมื่อได้รับอนุญาตจาก IFAC ทั้งนี้ IFAC ไม่รับผิดชอบต่อความถูกต้องและความครบถ้วนของการแปลหรือการกระทำที่อาจเป็นผลจากการแปลดังกล่าว ข้อความที่ได้รับการอนุมัติสำหรับสิ่งพิมพ์ทั้งหมดของ IFAC คือข้อความที่ได้รับการเผยแพร่โดย IFAC เป็นภาษาอังกฤษ

English language text of *IES™5, การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ* (ฉบับปรับปรุง) © 2556 จัดทำโดย International Federation of Accountants (IFAC) สงวนลิขสิทธิ์

Thai language text of *IES™5, การพัฒนาทางวิชาชีพระยะเริ่มแรก – ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ* (ฉบับปรับปรุง) © 2565 จัดทำโดย International Federation of Accountants (IFAC) สงวนลิขสิทธิ์

Original title: *IES™5, Initial Professional Development – Practical Experience (Revised)*

ISBN 978-1-60815-150-9

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

International Accounting
Education
Standards Board™

529 Fifth Avenue, 6th Floor, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaesb.org